

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 01 » 12 2021 р.

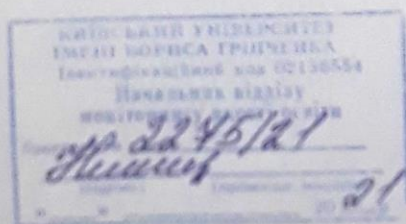

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНЕ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

для студентів

спеціальності	293 Міжнародне право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	293.00.01 Міжнародне право

Київ – 2021

Розробники:

Коваль Наталія Вікторівна, к.ю.н., доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Коваль Наталія Вікторівна, к.ю.н., доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2021 року протокол № 1.

Завідувач кафедри публічного та приватного права

(Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 293.00.01 Міжнародне право
2021 р.

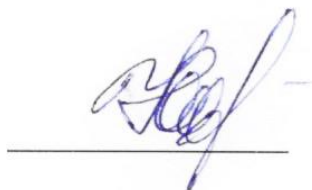
Гарант освітньої програми

(Ліліана ТИМЧЕНКО)

Робочу програму перевірено
2021 р.

Заступник декана

(Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. ____ (____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. ____ (____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. ____ (____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. ____ (____). «__» ____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Порівняльне конституційне право	
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	2
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Порівняльне конституційне право» є оволодіння студентами фундаментальних знань про принцип сучасного конституціоналізму. Вивчення нормативної, навчальної та наукової літератури повинно забезпечити формування не лише теоретичних знань з дисципліни, але й практичних навичок розв'язання правових ситуацій конституційного характеру.

Завдання:

- формування у студентів системних знань щодо основних понятійних категорій порівняльного конституційного права;
- порівняльний правовий аналіз Конституції країн світу, що врегульовують конституційно-правові відносини у сфері політичних, соціальних, економічних та культурних цінностей;
- теоретико-практичне опанування основоположних принципів суверенітету та народовладдя в країнах світу;
- вивчення правового регулювання конституційного статусу органів публічної влади.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до освітньої програми 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 Міжнародне право, дисципліна забезпечує формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК–6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК–7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) -

СК–2. Здатність аналізувати основні сучасні правові доктрини, цінності, принципи функціонування національної правової системи.

СК–6. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав; визначати юридичні ризики тих або інших зовнішньополітичних або зовнішньоекономічних ініціатив, підбирати шляхи їхньої мінімізації.

СК–8. Здатність формулювати юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з міжнародно-правових і загальноюридичних питань.

СК–13. Уміння розуміти особливості міжнародно-правових явищ, прогнозувати основні напрямки розвитку міжнародного права; здатність аналізу тенденцій розвитку порівняльного правознавства.

Відповідно до освітньої програми 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 Міжнародне право, дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

РН–6. Ідентифікувати (виявляти), формулювати та вирішувати проблеми, демонструючи навички прогнозування.

РН–7. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

РН–12. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

РН–16. Визначати політичні, дипломатичні, іміджеві, суспільні, економічні й інші ризики, пов'язані з заходами міжнародно-правового характеру, взаємодіяти з фахівцями відповідних галузей при підборі засобів мінімізації таких ризиків.

РН–18. Формулювати аргументи на користь клієнта у судах України та третейських судах, утворених за законодавством України, у міжнародному комерційному арбітражі та міжнародних судових установах.

РН–23. Визначати сучасні досягнення міжнародного права та порівняльного законодавства; виявляти в подіях і фактах міжнародного життя тенденції та закономірності, формулювати їх та визначати пов'язані з ними потенційні можливості й ризики.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА НАРОДОВЛАДДЯ						
ТЕМА 1. Поняття та предмет порівняльного конституційного права	3	2	-	-		1
ТЕМА 2. Поняття конституції як Основного закону, її функції, принципи, юридичні властивості.	5	2	2			1
ТЕМА 3. Основні засади конституційного ладу	5	2		2		1
ТЕМА 4. Загальнодержавний та місцеві референдуми і їх конституційно–правове регулювання	5	2	2			1
ТЕМА 5. Виборче право і виборчі системи	5	2		2		1
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 1	25	10	4	4		5
Змістовий модуль II. ПОРІВНЯЛЬНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ФІЗИЧНИХ ОСІБ						
ТЕМА 6. Конституційні основи правового статусу особи і громадянина	5	2	2			1
ТЕМА 7. Конституційні права, свободи громадян і механізм їх захисту	5	2		2		1
ТЕМА 8. Інститут громадянства та підданства	5	2	2			1
ТЕМА 9. Правовий статус іноземців і біженців. Правовий статус національних меншин	5	2		2		1
Модульний контроль	4					
Разом за змістовим модулем 2	24	8	4	4		4
Змістовий модуль III. ПОРІВНЯЛЬНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ						
ТЕМА 10. Конституційний статус парламентів світу	8	2	2			4
ТЕМА 11. Конституційний статус глави держави	8	2		2		4
ТЕМА 12. Конституційний статус органів виконавчої влади	8	2	2			4
ТЕМА 13. Конституційна система судоустрою	7	2		2		3
ТЕМА 14. Територіальний устрій та місцеве самоврядування	8	2	2	2		2
Модульний контроль	2					
Разом за змістовим модулем 3	41	10	6	6		17
Семестровий контроль	30					
Усього	120	28	14	14		26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА НАРОДОВЛАДДЯ

ТЕМА 1. Поняття та предмет порівняльного конституційного права

Поняття, предмет та метод порівняльного конституційного права. Система галузі конституційного права: конституційно-правові інститути; конституційно-правові норми: їх особливості та класифікація. Конституційно-правові відносини. Джерела конституційного права.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [1-10], основні [6,7,8,9], додаткові [4, 5].

ТЕМА 2. Поняття Конституції як Основного закону, її функції, принципи, юридичні властивості.

Поняття категорії “конституція” та її сутність. Юридичні властивості Конституції. Загальна характеристика структури Конституції.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,8,10], основні [1-5, 6,7,8,9], додаткові [3, 4, 5].

ТЕМА 3. Основні засади конституційного ладу.

Поняття, структура та зміст конституційного ладу. Принципи конституційного ладу. Розподіл державної влади. Форма держави та її закріплення в конституціях світу

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,8,10], основні [1-5, 6,7,8,9], додаткові [3, 4, 5].

ТЕМА 4. Виборче право і виборчі системи.

Форми безпосередньої деократії. Поняття та види виборів. Виборчі принципи. Загальна характеристика виборчого процесу. Поняття та різновиди виборчих систем.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,8,10], основні [1-5, 6,7,8,9], додаткові [1, 2, 3, 4, 5].

ТЕМА 5. Загальнодержавний та місцеві референдуми і їх конституційно–правове регулювання

Референдум: поняття, завдання, види. Особливості проведення референдумів в залежності від форми правління та форми держави

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9], додаткові [1, 2, 3, 4, 5].

Змістовий модуль ІІ. ПОРІВНЯЛЬНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ФІЗИЧНИХ ОСІБ

ТЕМА 6. Конституційні основи правового статусу особи і громадянина
Сучасна концепція прав людини та її відображення в Конституціях. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [2,3,4,5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9], додаткові [3, 4, 5].

ТЕМА 7. Конституційні права, свободи громадян і механізм їх захисту.
Спеціальні правові режими реалізації прав і свобод: надзвичайний стан, військовий стан, стан тимчасової окупації. Механізм захисту прав людини.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [2,3,4,5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5,10].

ТЕМА 8. Інститут громадянства та підданства

Поняття громадянства і підданства. Підстави набуття громадянства і підданства. Підстави припинення громадянства і підданства. Філіація. Натуралізація.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [2,3,4,5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5,10].

ТЕМА 9. Правовий статус іноземців і біженців. Правовий статус національних меншин.

Правовий статус іноземців. Правовий статус біженців. Правовий статус національних меншин.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [2,3,4,5,8,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5,10].

Змістовий модуль III.

Змістовий модуль III. ПОРІВНЯЛЬНИЙ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ

ТЕМА 10. Конституційний статус парламентів світу

Місце парламентів у державному механізмі країн світу. Поняття, види, функції та принципи парламентаризму. Особливості парламентаризму в залежності від форми правління. Статус депутата парламенту

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5].

ТЕМА 11. Конституційний статус глави держави

Місце глави держави в системі вищих органів державної влади. Поняття інституту глави держави. Історія становлення інституту глави держави. Види глав держав за рубежом. Правове положення монарха. Системи престолонаслідування в монархічних державах. Основні привілеї монарха. Особливості правового статусу президента в країнах з різними формами республіканського правління. Види владних повноважень глав держав

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5].

ТЕМА 12. Конституційний статус органів виконавчої влади

Поняття і місце виконавчої влади у системі органів державної влади. Порядок формування, структура та склад урядів. Компетенція урядів. Конституційно-правова відповідальність урядів.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5].

Тема 13. Конституційна система судоустрою.

Конституційний зміст правосуддя. Місце судових органів в конституційному механізмі влади. Конституційні принципи судочинства. Конституційний Суд його місце в системі органів державної влади.

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5].

Тема 14. Територіальний устрій та місцеве самоврядування

Поняття територіального устрою та місцевого самоврядування. Види територіального устрою. Система територіального устрою. Основні принципи місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування;

Рекомендовані джерела: нормативно-правові акти [5,8,9,10], основні [1-5, 6,7,8,9,11], додаткові [3, 4, 5].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм.Модуль 1		Зм.Модуль 2		Зм.Модуль 3	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5	4	4	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	3	3
	Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	3	3
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
4	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	2	20	3	30
	Робота на практичних заняттях	10	2	20	2	20	3	30
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	2	50	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-		79		103		101
	Разом					283		
	Коефіцієнт					0,212		
	Підсумковий бал проміжного контролю					60		
	Екзамен					40		
	Підсумковий бал					100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

1. Конституційно-правова відповідальність вищих органів державної влади.
2. Порядок внесення змін до Конституції.
3. Загальна характеристика виборчого процесу в країнах світу.
4. Конституційний статус представницьких органів держави.
5. Система розподілу державної влади.
6. Конституційний статус омбудсмена.
7. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація у Конституціях.
8. Територіальний устрій та місцеве самоврядування.
9. Конституційний статус судді суду загальної юрисдикції.
10. Конституційний порядок проведення процедури імпічменту.
11. Конституційний статус Прокуратури.
12. Конституційне регулювання порядку реалізації права громадян на мирні зібрання.
13. Загальна характеристика політичних прав громадян.
14. Конституційно-правовий режим надзвичайного стану.
15. Конституційно-правовий режим військового стану.
16. Конституційне регулювання проведення виборів та референдумів.
17. Конституційна характеристика порядку натуралізації.
18. Конституційний статус іноземців.
19. Конституційно-правове регулювання статусу осіб, що потребують тимчасового захисту.
20. Конституційний статус біженців.
21. Правова характеристика статусу Конституційних Судів.
22. Конституційний порядок прийняття законів.

Завдання:

- Підготувати доповідь до кожного питання.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Порівняльне конституційне право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з дисципліни здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття і предмет порівняльного конституційного права.
2. Суб'єкти і об'єкти конституційно-правових відносин.
3. Джерела конституційного права як галузі права.
4. Конституційно-правова відповідальність. Поняття, ознаки, суб'єкти, об'єкти.
5. Особливості конституційної відповідальності вищих органів державної влади
6. Поняття Конституції як Основного закону, її функції, принципи, юридичні властивості.
7. Конституційні норми і конституційні інститути, їх загальна характеристика.
8. Класифікації конституцій
9. Функції Конституції
10. Юридичні властивості Конституції
11. Порядок прийняття Конституцій, внесення змін та доповнень.
12. Основні етапи конституційного процесу в світі
13. Поняття і принципи конституційного ладу.
14. Поняття та структура конституційного ладу.
15. Принцип поділу державної влади: поняття і конституційне закріплення та сучасні наукові підходи.
16. Основні засади конституційного ладу.
17. Конституційна форма держави.

18. Конституційні основи правового статусу громадянина.
19. Механізм захисту прав людини.
20. Поняття і принципи громадянства та підданства.
21. Набуття громадянства.
22. Припинення громадянства .
23. Органи, що приймають участь у вирішенні питань громадянства і їх компетенція.
24. Поняття і особливості прав, свобод і обов'язків громадян. Їх класифікація.
25. Громадські (особисті) права особи.
26. Конституційне регулювання основних політичних прав громадян.
27. Конституційне регулювання основних соціально–економічних прав громадян.
28. Конституційні обов'язки громадян, їх класифікація.
29. Конституційно-правовий статус національних меншин.
30. Правовий статус іноземців .
31. Правовий статус біженців. Умови отримання і припинення статусу біженців.
32. Особливості реалізації особистих та політичних прав громадян в умовах надзвичайного стану.
33. Поняття і види об'єднань громадян, їх місце в конституційних правовідносинах.
34. Конституційно-правовий статус політичних партій, як суб'єктів конституційно-правових відносин.
35. Правові основи створення та функціонування засобів масової інформації як впливового суб'єкту конституційно–правових відносин.
36. Поняття виборів та виборчого права.
37. Конституційні принципи виборчого права.
38. Система виборчих комісій
39. Поняття та види виборчих систем.
40. Поняття й види референдумів
41. Предмет загальнодержавного референдуму.
42. Предмет місцевих референдумів.
43. Порядок призначення референдумів, підготовка та проведення референдумів.
44. Конституційне законодавство, регулююче правовий статус парламентів.
45. Структура парламентів.
46. Функції та повноваження парламентів.
47. Інститут омбудсмена
48. Основні гарантії депутатської діяльності (юридичний імунітет та юридичний індемнітет).
49. Загальна характеристика законодавства, регулюючого правовий статус Глави держави.
50. Президент як глава держави.
51. Монарх як глава держави.
52. Повноваження Глави держави.
53. Конституційно-правовий статус уряду.
54. Склад урядів.
55. Порядок формування та оновлення урядів.
56. Законодавство, що регулює питання судоустрою
57. Правовий статус Прокуратури, порядок формування, основні завдання.
58. Конституційний Суд в системі, державних органів влади.
59. Конституційне регулювання місцевого самоврядування
60. Система органів самоврядування, їх правовий статус.
61. Особливості територіального устрою в Україні.
62. Адміністративно-територіальний устрій і його конституційно-правове регулювання.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за столбальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські заняття – 14 год., практичні заняття – 14 год., модульний контроль – 8 год., семестровий контроль – 30 год., самостійна робота – 26 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1 (79 б)			Змістовий модуль 2 (103 б)		Змістовий модуль 3 (101 б)	
Лекції (теми)	<i>Л1 (1б) Л2 (1б)</i>	<i>Л3 (1б) Л4 (1б)</i>	<i>Л5 (1б)</i>	<i>Л6 (1б) Л7(1б) Л8(1б)</i>	<i>Л9(1б)</i>	<i>Л10(1б) Л11(1б) Л12(1б)</i>	<i>Л13(1б) Л14(1б)</i>
Семінарські заняття (теми, бали)		<i>С1 (1-11б) С2 (1-11б)</i>		<i>С3 (1-11б) С4 (1-11б)</i>		<i>С5(1-11б) С6 (1-11б)</i>	<i>С7(1-11б)</i>
Практичні заняття (теми, бали)			<i>ПР1 (1-11б) ПР2 (1-11б)</i>		<i>ПР3 (1-11б) ПР4 (1-11б)</i>	<i>ПР5 (1-11б)</i>	<i>ПР6 (1-11б) ПР7 (1-11б)</i>
Самостійна робота	(5 балів)			(5 балів)		(5 балів)	
Модульний контроль (вид, бали)			МКР 0–25	МКР 0–25	МКР 0–25		МКР 0–25
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен (40 балів)						

8. Рекомендована джерела

Нормативно-правові акти:

1. Декларація “Про державний суверенітет України” від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 31. – Ст.429.
2. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин. Прийнято резолюцією 47/135 Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 року URL : www.rada.gov.ua
3. Європейська конвенція про громадянство від 6 листопада 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 13. – С. 359.
4. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод від 4 листопада 1950 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#top.
6. Загальна декларація прав людини. Генеральна Асамблея ООН 10 грудня 1948 року // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України – <www.rada.gov.ua>
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю: Міжнародний документ від 13 грудня 2006 року
Загальна декларація прав людини: Міжнародний документ від 10 грудня 1948.
[Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [офіційний веб портал]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
8. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141; 2005. — № 2. — Ст. 44.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL : www.rada.gov.ua
10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України URL : www.rada.gov.ua

Базові:

1. Конституції країн світу: Королівство Данія, Французька Республіка, Чеська Республіка, Республіка Польща: пер. з офіц. тексту / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович ; пер.: О. В. Коротюк, Д. В. Каєвич, Т. В. Руденко]. - Київ : ОВК, 2021. - 231 с.
2. Конституції країн світу: Королівство Бельгія, Федеративна Республіка Німеччина, Королівство Швеція] / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович] ; пер. з офіц. тексту: [Д. В. Каєвич, А. О. Євстратенко, П. С. Овчарук]. - Київ : ОВК, 2021. - 369 с.
3. Конституції країн світу: Республіка Болгарія, Румунія, Угорщина, Республіка Хорватія / [уклад. Коротюк О. В., Лавринович О. В.] ; пер. з офіц. тексту [Руденко Т. В.]. - Київ : ОВК, 2021. - 249 с.
4. Конституції країн світу. Швейцарська Конфедерація. Королівство Норвегія. Фінляндська Республіка: пер. офіц. тексту / [уклад.: О. В. Коротюк, О. В. Лавринович ; пер.: Т. В. Руденко, В. С. Станіч]. - Київ : ОВК, 2021. - 179 с.
5. Конституції країн світу. Конституція Грецької Республіки. Конституція Республіки Кіпр. Конституція Турецької Республіки. - Київ : ОВК, 2021. - 404 с. Державне право зарубіжних держав: підручник / О. З. Панкевич ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2019. - 259 с.
6. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн: [посіб. для підгот. до іспиту] / К. О. Закоморна. - Харків : Право, 2019.
7. Конституційне право зарубіжних країн : підручник / [І. О. Бондаренко та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Н. В. Мішиної, доц. В. О. Міхальова]. - Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. - 641 с.

8. Савчин, Михайло Васильович. Порівняльне конституційне право: [посібник] / Михайло Савчин ; Ужгород. нац. ун-т. Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права. - Київ : Юрінком Інтер, 2019. - 327 с
9. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. : [у 2 ч.] / А. М. Івановська ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. - ISBN 978-617-7572-12-0. Ч. 1. - 2018. - 591 с. - Бібліогр.: с. 549-591.
10. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. : [у 2 ч.] / А. М. Івановська ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. - ISBN 978-617-7572-12-0. Ч. 2. - 2018. - 652 с. - Бібліогр.: с. 611-652.
11. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. / В. В. Мушенюк ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 227 с.

Додаткові:

1. Богашов О.А. Конституційно–правова характеристика зарубіжного та вітчизняного досвіду порядку формування вищих виборчих органів / О.А. Богашов // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2011. – № 2 (21). – С. 65 – 69.
2. Богашов О.А. Конституційно–правові реалії інституту місцевого референдуму в Україні / О.А. Богашов // Центральноукраїнський правничий часопис. – 2010. – Спеціальний випуск. – С. 24–31.
3. Шукліна Н.Г. Право на особисту недоторканність у системі конституційних прав і свобод людини і громадянина // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2007. – № 7 (69). – С. 31.
4. Порівняльне конституційне право: академічний курс: підруч. [для студ. вищих навч. закл.] / В.О. Антонов, О.В. Батанов, Н.В. Воротіна та ін.; У 2 т. – Т. 1 / НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького / Ю.С. Шемшученко (заг. ред.) – К. : ТОВ „Вид-во „Юридична думка”, 2006. – 800 с.
5. Порівняльне конституційне право: академічний курс: підруч.: У 2 т. – Т. 2 / за ред. Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ „Видавництво „Юридична думка” 2008. – 800 с.
6. Порівняльне конституційне право: навч. посіб. [для студ. ВНЗ] / Ю.М. Бисага , Ю.Ю. Бисага , Д.М. Белов та ін. / Ужгородський національний ун–т. Інститут держави і права країн Європи. Юридичний факультет. Кафедра конституційного права та порівняльного правознавства. – Ужгород : Ліра, 2007. – 370 с.
7. Порівняльне конституційне право: підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / Л.К. Байрачна, Ю.Г. Барабаш, Ф.В. Веніславський та ін. / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / В.П. Колісник (ред.), Ю.Г. Барабаш (ред.). – Х. : Право, 2008. – 416 с.
8. Порівняльне конституційне право: підруч. [для студентів вищ. навч. закл.] / за ред. Ю.М. Тодики, В.С. Журавського. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2002. – 544 с.
9. Кравченко В.В. Порівняльне конституційне право: Навчальний посібник. – Вид. 4–те, виправл. та доповн. – К.: Атака, 2006. – 568 с.
10. Кравченко В.В. Порівняльне конституційне право, виправл. та доповн. – навч. посібник. / В.В. Кравченко. Вид. 6–те.: – К.: Атіка, 2007. – 592 с.
11. Погорілко В.Ф. Порівняльне конституційне право: підруч. [для студ. юридичних спец. вищ. закл. освіти] / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького; Київський національний ун–т ім. Тараса Шевченка / В.Ф. Погорілко (ред.). – 3.вид. – К. : Наукова думка, 2003. – 732 с.
12. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Порівняльне конституційне право: Підручник / За заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К.: Наукова думка; Прецедент, 2007. – 344 с.

13. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Референдум не право України: Навч. Посібник. – К.: Вид-во “Ліра –К”, 2006. – 366 с.
14. Погорілко В.Ф. Порівняльне конституційне право. Академічний курс: підруч. [для студ. вищих навч. закл.] У 2 т. – Т.1 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В.Ф. Погорілко (ред.), В.Л. Федоренко – К.: ТОВ „Вид-во „Юридична думка”, 2006. – 544 с.
15. Майданик О. О. Порівняльне конституційне право: Навчальний посібник – К: Алерта, 2011. – 380 с.
16. Погорілко В.Ф. Порівняльне конституційне право: підручник / В.Ф. Погорілко, В.Л. Федоренко . / за заг. ред. В.Ф. Погорілка. – К.: Наукова думка; Прецедент, 2007. – 344 с.
17. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: Навч. посіб., – К.: Атака, 2004. – 464 с.
18. Совгиря О.В. Порівняльне конституційне право: навч. посібник. / О.В. Совгиря, Н.Г. Шукліна . – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 632 с.
19. 18. 19. Фрицький О.Ф. Порівняльне конституційне право: підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 509 с.